

Lupa- ja valvontaviraston erillisohe argentiinanlattanan (*Obama nungara*) havaitsemiseksi

Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että EU:n tai kansallisen vieraslajiluettelon lajeja ei saa päästää ympäristöön eikä tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta eikä myöskään toisesta EU-maasta, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa.

Viime aikoina on maahamme saapunut taimien mukana myös argentiinanlattanaa (*Obama nungara*), joka kuuluu EU:n haitalliseksi säädettyjen vieraslajien listalle. Alla on suoraa lainausta Luonnonvarakeskuksen ylläpitämästä Vieraslajit.fi-portaalin tekstistä.

Argentiinanlattana on säädetty haitalliseksi vieraslajiksi koko EU:n alueella. Haitallisia vieraslajeja ei saa päästää ympäristöön eikä tuoda EU:n alueelle, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa.

Argentiinanlattana (*Obama nungara*) on Etelä-Amerikasta Eurooppaan levinnyt maalla elävä lattanoihin kuuluva laakamoto. Laji leviää esimerkiksi kauppapuutarhantuotteiden mukana maasta toiseen. Argentiinanlattana on maata pitkin ryömivä peto, joka käyttää ravintonaan lieroja, kotiloita ja muita maaperässä eläviä selkärangattomia.

Argentiinanlattana leviää maahan yleensä erilaisten puutarhoihin myytävien taimien ja kasvien juurimukuloiden sisällä. Kaupasta ostetut kasvit kannattaa ensin sijoittaa erilleen muista kasveista kovapintaiselle alustalle tai maanpeitekankaan päälle. Kasveille tehdään silmämääräinen tarkastus. Ruukut ja niiden ympäristö tarkastetaan. Kasvit nostetaan ruukusta ja ruukun sisäpinta sekä multa-/juuripaakku tutkitaan silmämääräisesti. Laji on aktiivisimmillaan hämärän jälkeen. Juuripaakun tarkastuksen voi tehdä pimeällä käyttäen apuna taskulamppua, jolloin argentiinanlattanan erottaa helposti maa-aineksesta valoa heijastavan, kiiltävän pinnan ansiosta.

Jos argentiinanlattananasta tehdään havainto, lattanat tulisi joko torjua tai tuote hävittää. Tapoja on kolme: argentiinanlattanoiden poimiminen käsin, kasvin käsittely lämmöllä tai kasvin käsittely kylmällä. On huomionarvoista, että menetelmät on ensisijaisesti testattu argentiinanlattanan, ei kasvien, selviytymisen kannalta. Mainittuja lämpökäsittelyn lämpötiloja ei arvioida haitallisiksi useimmille kasveille, mutta lisäkokemusta ja -tutkimusta tarvitaan.

Käsin poiminnassa kaikki löydetyt yksilöt poimitaan pois, kasvit eristetään ja ne tarkastetaan päivittäin, kunnes uusia argentiinanlattanan yksilöitä ei ole havaittu kahteen vuorokauteen. Poimitut yksilöt voi tappaa asettamalla ne kuumuutta kestäväan astiaan ja kaatamalla kiehuvan kuumaa vettä päälle. Vaihtoehtoisesti yksilöt voi laittaa muutamaksi tunniksi jääkaappiin, jonka jälkeen ne asetetaan pakastimeen yhden vuorokauden ajaksi. Menetelmä on epävarma, koska lajin yksilöitä voi olla mullan

sisällä ja pienet yksilöt sekä munat jäävät helposti huomaamatta. Tämän vuoksi juurimukulan kylmä- tai lämpökäsittelyä suositellaan.

Lämmöllä käsiteltäessä juurimukula käsitellään lämpimällä vedellä. Argentiinanlattana kuolee, jos se altistuu yli 39 °C:n lämpötilalle noin 15 minuutin ajan. Juurimukula asetetaan 40 °C:een veteen 15 minuutin ajaksi. Tässä tulee varmistua siitä, että myös mukulan keskiosan lämpötila nousee ja pysyy 40 °C:ssa halutun ajan. Apuna voi käyttää ruukun keskelle asetettua lämpömittaria ja varautua siihen, että lämmintä vettä lisätään käsittelyn aikana.

Kylmäkäsittelyssä argentiinanlattanoita sisältävä kasvi tai muu kasvimateriaali pakastetaan. Argentiinanlattana kuolee, kun se pakastetaan -3 °C:ssa yhden vuorokauden ajan. On tärkeää, että lämpötila ulottuu koko ruukun läpi ja pysyy siinä yhden vuorokauden. Tämä menetelmä tarkoittaa pakastamista pakastimessa; ulkona vallitsevia kylmiä lämpötiloja ei pidetä yhtä luotettavina, koska ruukun läpijäätymiseen vaikuttavat monet tekijät (esimerkiksi lumipeite), eikä ulkona voida siksi varmistaa riittävää läpijäätymistä.

Vaikka laji leviää pääasiassa ruukkutaimien ja -kasvien mukana, muutakaan Euroopasta tuotua kasvimateriaalia ei voida pitää riskittömänä ja nämäkin tulisi tarkistaa.

Jäteasemien ohjeistuksen mukaan haitallisia vieraslajeja sisältävä jäte hävitetään sekajätteen tiiviisti muovipussiin suljettuna. Kehotamme toimijoita valppauteen ja lajia löydettyessä ilmoittamaan niistä vieraslajit.fi-portaaliin ja torjumaan niitä.

Mikäli lajia havaitaan yksittäisissä tuotteissa suuremman erän osana, on perusteltua olettaa, että lajia voi esiintyä myös muissa saman erän tuotteissa, vaikka yksilöitä ei niistä olisi havaittu. Tehokkainta tällöin on käsitellä koko erää saastuneena ja kohdistaa torjuntatoimet kaikkiin erän tuotteisiin.

Argentiinanlattanaan ja muihinkin vieraslajiasioihin liittyen yhteystiedot ovat Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon kirjaamo@lv.fi tai suoraan asiantuntijalle vieraslajikoordinaattori Reima Leinonen, sähköposti etunimi.sukunimi@lv.fi , puh.029 5254 194.